



TØNSBERG
KOMMUNE



H A N D L I N G S P L A N

Ren og trygg by

Tønsberg kommune

Innhold

Innledning.....	3
Holdningsskapende arbeid og innbyggerinvolvering.....	4
Utforming av offentlige byrom.....	5
Renhold og vedlikehold.....	6
Reaksjon mot tagging, forsøpling og hærværk	7

Innledning

Et rent og velholdt bymiljø fremmer trivsel, trygghet og respekt for fellesområdene. Når offentlige rom fremstår som ryddige og godt ivaretatt, signaliserer det aktiv bruk og tilstedeværelse. Gjennomtenkt utforming av byrom, kombinert med systematisk vedlikehold, er derfor sentrale virkemidler i det kriminalitetsforebyggende arbeidet, og kan redusere risikoen for kriminalitet, hærverk og forsøpling.

I denne sammenhengen forstås trygghet som at risikoen for skade eller fare er lav og håndterbar. Begrepet omfatter både reell og opplevd trygghet. Reell trygghet knytter seg til faktiske forhold, som kriminalitetsnivå og registrerte hendelser, mens opplevd trygghet handler om hvordan den enkelte erfarer trygghet i hverdagen.

I det kriminalitetsforebyggende arbeidet er det viktig å ta hensyn til begge dimensjonene. Selv i områder med lav kriminalitet kan utrygghet oppleves. Opplevelsen av trygghet påvirkes blant annet av de fysiske omgivelsene. Synlig uorden – som tagging, forsøpling, hærverk eller manglende vedlikehold – kan bidra til at steder fremstår som mindre trygge.

Forskjellen mellom opplevd og reell trygghet kommer også til uttrykk i undersøkelser. Omdømmeundersøkelser for Tønsberg, gjennomført av Opinion i 2019 og i perioden 2022–2025, viser en negativ utvikling i innbyggernes opplevde trygghet. Sammenholdt med kriminalstatistikk fra Statistisk sentralbyrå og politiets tall for Sør-Øst politidistrikt, fremgår det at bekymringen for kriminalitet ikke fullt ut samsvarer med nivået i anmeldelsesstatistikken. Utviklingen i politidistriktet følger i hovedsak nasjonale trender. Det har ikke vært en betydelig økning i kriminaliteten i Tønsberg de senere årene, men den økningen som registreres er i hovedsak knyttet til sentrum.

Den nasjonale trygghetsundersøkelsen viser også at opplevelser og statistikk ikke alltid sammenfaller. Unge utsettes ofte for hendelser som ikke anmeldes, mens eldre i større grad kan oppleve uro for kriminalitet enn det de faktisk blir utsatt for.

På bakgrunn av denne kunnskapen prioriterer handlingsplanen fire innsatsområder som samlet skal bidra til en renere by og styrket opplevd trygghet i de offentlige byrommene. En helhetlig og systematisk oppfølging av innsatsområdene kan også over tid gi positive effekter for den reelle tryggheten.

Holdningsskapende arbeid og innbyggerinvolvering

Formål

Styrke kunnskap, ansvar og engasjement for å forebygge forsøpling og hærverk, og samtidig bidra til tryggere byrom.

Dagens situasjon

Kommunen har god kontakt med ungdomsmiljøene i Tønsberg sentrum. Utekontakten arbeider aktivt med gatenær medvirkning og gjennomfører daglige oppsøkende runder i sentrum. I tillegg har kommunen et velfungerende ungdomsråd, hvor lederen deltar i politirådet – et strategisk samarbeidsorgan mellom kommunen og politiet for å forebygge kriminalitet og styrke lokal trygghet.

Frivillige organisasjoner, næringslivet og initiativer som Natteravnene bidrar til økt trygghet i bybildet gjennom synlig tilstedeværelse og som gode rollemodeller. Samtidig finnes det mange aktører som, gjennom arrangementer i det offentlige rom, styrker samholdet og fellesskapsfølelsen. Slike aktiviteter bidrar også til å gjøre byen tryggere ved å skape liv og tilstedeværelse i byrommene.

Politiet etablerte i 2024 prosjektet Nærpoliti i Vestfold, med mål om økt synlig tilstedeværelse og tettere dialog i prioriterte områder. Både politiet og kommunen opplever at ordningen har hatt god effekt. Samtidig er det usikkerhet knyttet til videreføring, da prosjektet kan bli avsluttet i 2026 av økonomiske årsaker.

Tiltak

- Bidra til økt trygghetsfølelse blant grupper som opplever særlig utrygghet, blant annet eldre, gjennom kunnskapsformidling og dialog i samarbeid med politiet, næringsliv og frivillige aktører.
- Videreutvikle samarbeid med gårdeiere, næringsliv og frivillige aktører om forebygging og oppfølging av tagging og skadeverk.
- Sette av flere flater til disposisjon for lovlig utførelse av grafitti, f.eks. i kulverter eller andre egnede steder, i dialog med fylkeskommunen.
- Samle kunnskap om hvem som står bak tagging i Tønsberg, for å kunne arbeide mer målrettet med forebyggende tiltak.
- Utnytte potensialet i det etablerte SLT¹-samarbeidet mellom vektere, Farmandstredet, politiet, utekontakten og Færder kommunes ungdomsarbeidere til holdningsskapende arbeid for en ren og trygg by.

¹ Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak

Utforming av offentlige byrom

Formål

Utforme offentlige rom slik at de fremstår som trygge, attraktive og godt vedlikeholdte, og legger til rette for aktivitet og opphold.

Dagens situasjon

Utformingen av offentlige byrom har stor betydning for hvordan steder brukes og oppleves. De siste årene har kommunen derfor satset betydelig på opprustning av gater og byrom i Tønsberg sentrum, med mål om å legge til rette for aktivitet, opphold og gode møteplasser. Byrom med jevn aktivitet og tilstedeværelse av mennesker gjennom store deler av døgnet bidrar samtidig til økt trygghet gjennom uformell sosial kontroll.

Hensyn til kriminalitetsforebygging, vedlikehold og universell utforming har vært sentrale premisser i dette arbeidet, og politiet involveres ved behov i planleggingsfasen.

Samtidig viser erfaringer fra kommunen, politiet og andre aktører at enkelte områder i sentrum kan oppleves som mindre trygge. På bakgrunn av trygghetsvandring gjennomført i 2024 er det utført tiltak som økt belysning og fjerning av skjulesteder i områder med synlig rusbruk og opplevd utrygghet.

Tiltak

- Videreføre praksis med årlige trygghetsvandring i kommunen for å avdekke forhold som kan bidra til utrygghet. Følge opp funn fra trygghetsvandringene, blant annet knyttet til belysning, fjerning av skjulesteder og andre fysiske utbedringer.
- Universell utforming: Sikre strengere oppfølging av reklame og annen møblering i gangsoner, og koordinere innsatsen med fylkeskommunen for å sikre en enhetlig praksis for alle aktører.

Renhold og vedlikehold

Formål

Redusere synlig forsøpling, graffiti og hærverk gjennom systematisk renhold og godt vedlikehold av offentlige områder.

Dagens situasjon

Renhold og vedlikehold av offentlige områder er en viktig del av arbeidet med å sikre et trivelig og attraktivt bymiljø i Tønsberg. Kommunen har etablert rutiner for daglig renhold og oppfølging i sentrum, og har en høy innsats på dette området sammenlignet med andre bykommuner. Blant annet er kommunen ute hver lørdag og søndag hele året for å plukke søppel og fange opp behov for ytterligere renhold og mindre reparasjoner.

I sommerhalvåret styrkes innsatsen gjennom bruk av sommervikarer, blant annet til fjerning av graffiti og håndtering av økt avfallsmengde i perioder med høy aktivitet. Renhold i helger og økt innsats i sommerperioden er viktige tiltak for å opprettholde et ryddig bymiljø.

Kommunen opplever periodevis høy forekomst av tagging, og har en strategi om å fjerne dette så raskt som mulig for å motvirke ytterligere tagging. Med dagens ressurser er det imidlertid ikke alltid mulig å holde tritt med omfanget.

Erfaringer fra driften viser også at enkelte områder er mer utsatt for forsøpling enn andre. Dette krever målrettet oppfølging og et godt samarbeid med gårdeiere, næringsliv og andre aktører.

Tiltak

- Identifisere områder med særskilte utfordringer knyttet til forsøpling, og etablere samarbeid med gårdeiere og næringsdrivende om aktuelle tiltak.
- Inngå samarbeid med fylkeskommunen om søppelhåndtering langs fylkesveier i sentrum, særlig i Nedre Langgate og Jernbanegaten, for å koordinere og optimalisere innsatsen.
- Teste ulike materialvalg for søppelkasser som er mindre utsatt for tagging.
- Utforske om eksisterende tiltak i kommunen for å få ungdom ut i arbeid kan kobles til oppgaver innen renhold og vedlikehold i sentrum.
- Etablere kildesortering for glass på Brygga.
- Installere panteringer på søppelkasser i sentrum, etter modell fra Infinitums løsningsskisse.

Innsatsområde 4

Reaksjon mot tagging, forsøpling og hærverk

Formål

Forebygge regelbrudd gjennom økt kontroll, tydelig oppfølging og konsekvente reaksjoner på tagging, forsøpling og hærverk.

Dagens situasjon

Tagging, forsøpling og hærverk i sentrum blir i begrenset grad oppdaget i gjerningsøyeblikket. Mindre hendelser utbedres derfor ofte som en del av ordinært drift- og vedlikeholdsarbeid, uten at forholdene registreres eller følges videre opp.

Det er ønskelig å etablere en mer systematisk tilnærming til oppfølging av slike hendelser. Dette kan blant annet omfatte bedre registrering og dokumentasjon, samt vurdering av reaksjoner der det er aktuelt. En slik oppfølging kan gi bedre oversikt over omfang og utvikling, og styrke grunnlaget for målrettede forebyggende tiltak.

Tiltak

- Ta konfliktrådet aktivt i bruk i saker om tagging og annet hærverk. Etablere rutiner for enkel innmelding av saker i samarbeid med konfliktrådet. Politiet kan bistå ved behov.
- Ta i bruk kameraovervåkning i særlig utsatte områder, innenfor gjeldende personvernlovgivning.



TØNSBERG
KOMMUNE

Sammen skaper vi
en **nytenkende, trygg** og
bærekraftig kommune.



TØNSBERG
KOMMUNE

Tønsberg kommune

postmottak@tonsberg.kommune.no

Postboks 2410, 3110 Tønsberg

Telefon 33 40 60 00

www.tonsberg.kommune.no